

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

„Așa dar solim pentru Hristos, ca și cum Dumnezeu v'ar îndemna prin noi. Rugămu-vă, în locul lui Hristos, împăcați-vă cu Dumnezeu.

2 Cor. 5, 20.

PIATRA DIN CAPUL UNGHIULUI: MĂRTURISIREA

Nu se poate vorbi de o ierarhie a tainelor sfintei Biserici; prin toate se pogoară harul ceteresc asupra oamenilor, înlesnindu-le lupta pentru desăvârșirea vieții. Toate sunt menite să ne facă din fii ai întunecului fii ai luminii, din robi ai lumii fii ai lui Dumnezeu. Toate sunt revărsarea Duhului sfânt spre a ne lumina mintea, vrerile și drumurile.

Se pare totuși, că taina cea mai apropiată de nevoile vieții de toate zilele, cea cu un rol mai decisiv în desfășurarea vieții sociale, e mărturisirea. Moștenind întreita slujbă a Mântuitorului, preoții sunt săvârșitorii jertfei euharistice, sunt învățătorii legii divine și sunt cărmuitorii vieții celor încredințați păstoririi lor. Tronul regesc al preoților e scaunul de mărturisire. De pe acest tron se rostește judecata lumii acesteia, de pe acest tron se împart poruncile. Scaunul de mărturisire e postul de comandă în marea bătălie ce se petrece între bine și rău, adevăr și minciună.

Termometrul vieții sociale e felul cum știu enoriașii să-și îndeplinească obligațiunea, prescrisă categoric de poruncile bisericesti, de a se mărturisi regulat. Drumul la mărturisire e drumul care duce în viața de disciplină canonică; mărturisirea e cheazășia renașterii noastre pentru viața bine plăcută lui Dumnezeu. Acolo, unde preoții nu mai răzlesc cu mărturisirea, în mod necesar trebuie să scadă vițiile și păcatele, în mod firesc se înmulțesc virtutea și devotamentul. Iar consecințele de ordin social ale acestei înviorări a vieții sufletești în sensul poruncit de Mântuitorul sunt de o covârșitoare importanță.

Atitudinea de nepăsare, de dispreț chiar, a păturei noastre intelectuale față de taina mărturisirii, e nu numai o dovadă a mentalității materialiste, de care s'a lăsat copleșită, imitând Apusul — dar e în mare măsură răspunzătoare de anarhia

vieții intelectuale și politice, căreia numai atitudinea energică a M. Sale Regelui i-a pus capăt.

Taina mărturisirii e piatră de hotar între concepția materialistă și concepția spiritualistă a vieții. După concepția materialistă sufletul uman, cu toate aspirațiunile lui de ordin spiritual, nu e altceva, decât un derivat al stărilor materiale, economice. Virtuțile și păcatele nu își au sediul în sufletul omului, ci sunt rezultatul necesar și inevitabil al stărilor sociale, politice.

Ca un rezultat firesc al acestei concepții, omul zilelor noastre crede că întâiu trebuie să vină îndreptarea stărilor sociale, abea apoi va veni îndreptarea oamenilor. Totul se așteaptă dela votarea unor legi în parlament, dela măsuri luate de administrația Statului, dela măsuri de îmbunătățire a stărilor economice prin bănci și cooperative.

Această concepție e atât de generalizată, încât nici cei mai buni preoți nu i s'au putut sustrage. Din pricina ei chiar unii preoți au părăsit scaunul de mărturisire, așezat în taina și liniștea bisericii, și în loc să rămână doctori ai sufletelor, au ținut să devină membrii în diferite consilii și comitete. Această activitate a răpit preoților atâta timp, că nu le-a mai rămas și pentru scaunul de mărturisire; și dacă s'au apropiat de el, constrânși de necesitățile sufletești ale enoriașilor, cari n'au lăpădat încă obiceiul de a se mărturisi, au făcut-o stăpâniți de convingerea, că săvârșesc o muncă de-a doua mână.

Societatea, Statul și Biserica nădăduesc multe foloase de pe urma activității extrabisericesti a preotului. Mai ales la sate, mintea și priceperea lui, luminate de învățătură, pot umplea un mare gol. În sărăcia culturală a satelor fuga preotului dela astfel de îndatoriri ar constitui un sacrilegiu. Dar cel dintăiu serviciu pe care preoții trebuie

să-l aducă societății, e acela de a-i îndemna pe oameni la pocăință.

Întăiu reforma sufletelor — abia apoi putem nădăjdui o reformă în bine a vieții sociale. Legenda meșterului Manole — cea mai frumoasă și mai adevărată expresie poetică a concepției creștine ortodoxe despre chiagul vieții sociale — ne învață, că numai sufletul nevinovat poate da tărie și statornicie zidurilor edificiului social.

Mântuitorul a zis: din suflet ies și cele bune și cele rele. Și venind să desăvârșească opera preoților, întocmai ca a păstorilor, grăia lui de căpetenie, tonul fundamental al propovăduirii Lui a rămas îndemnul la pocăință. Nu există altă temelie pe care să se poată zidi ceva în lume, decât voința oamenilor de a fi mai buni.

Aici, în lume, fiecare om are planuri de îndeplinit și greutăți de învins. Chibzuind asupra lor, adeseori suntem obligați să recunoaștem, că nu greutățile exterioare sunt cele mai greu de învins, ci sunt mult mai greu de înlăturat greutățile, pe cari le îngrămădește în cale firea noastră nestăpânită, aplicarea

noastră spre lene, spre nepăsare, spre superficialitate, spre mândrie, spre desfrâu. Iar când ne dăm seama de aceasta, înțelegem ceace profeții au vestit cu atâta ardoare și convingere: legătura strânsă între păcat și nenorocire, între virtute și bunăstare. Și înțelegem, că numai stăpâni fiind de vrerea noastră lăuntrică, putem nădăjdui să devenim stăpâni și peste destinul propriei noastre vieți.

Inceputul împărăției lui Dumnezeu este dorința renașterii sufletesti. Ea e părghia, cu ajutorul căreia se va putea schimba înfățișarea lumii. Acest adevăr, verificat pe deplin prin experiența negativă a materialismului istoric și prin experiența pozitivă a celor mai frumoase epoci din istoria lumii, trebuie să constituie punctul de plecare al renașterii noastre naționale. Cea mai adevărată slujire a Patriei e slujirea lui Dumnezeu. Iar cel ce vrea să-și slujească Patria și pe Dumnezeu, întâiu trebuie să-și plece genunchii în fața scaunului de mărturisire.

Căci nu există alt loc de primenire a forțelor morale.

Prot. Ion Goron

Ajutoare familiilor celor concentrați.

Monitorul oficial a publicat legea privitoare la ajutorarea familiilor celor concentrați. Iată cine sunt îndreptățiți la acest ajutor:

Art. 3. Prin familia concentratului, în sensul prezentei legi, se înțeleg toate persoanele care locuiesc cu el sub același acoperământ și sunt în sarcina lui.

Art. 4. Au dreptul a fi ajutate familiile tuturor gradelor inferioare — până la plutonier inclusiv — dacă întrunesc următoarele condiții:

a) soții sau membrii susținători ai acestor familii, să fie concentrați mai mult de 35 zile, fără întrerupere, în decursul unui an;

b) aceștia să nu primească nici un salariu de niciun fel dela instituții publice sau particulare;

c) familiile să fie lipsite de mijloace.

Se consideră lipsite de mijloace familiile celor concentrați care au la comunele urbane un venit impozabil până la 18.000 lei anual sau un venit imobiliar până la 3000 lei anual, iar în comunele rurale posedă cel mult 2 ha teren producător sub orice formă.

La alegerea familiilor concentraților îndreptățiți a beneficia de prevederile prezentei legi, se va ține seama pe lângă criteriile din alienatul precedent și de starea constatată de vădită necesitate de ajutorare a acestor familii.

Art. 5. Ajutorul se acordă numai pe timpul cât soții sau membrii susținători ai familiei sunt concentrați efectiv. Permisile mai mici de 15

zile nu intrerup acordarea ajutoarelor.

Consiliul de miniștri a dat un comunicat anunțând, că ajutoarele vor începe a fi distribuite cu începere dela 1 Aprilie c. după următoarele norme: în municipiul București 600 Lei lunar, în celelalte municipii 500 Lei, în comunele urbane 450 Lei, în comunele urbane neresedinte și comunele suburbane 400 Lei, iar în comunele rurale 300 Lei.

ROMÂNII,

Subscriind bonuri pentru înzestrarea armatei, îndeplinim o sfântă datorie către țară, asigurăm liniștea, munca și avutul nostru și facem totodată un bun plasmament al banilor noștri.

Cea mai veche școală a Românilor.

— Un act dela 1570. —

De multă vreme circulă prin manuale și alte cărți legenda, că cele mai vechi școli românești — în înțelesul propriu a cuvântului — ar fi cele din Blaj, întemeiate pe la 1750.

Fără a scădea întru nimic meritul acestor școli în dezvoltarea noastră culturală, trebuie se rectificăm legenda, și să arătăm că cea mai veche școală a noastră s'a ivit în Brașov, fiind că documentele o pomenesc încă din anul 1495. Ea funcționa pe lângă biserica ortodoxă din Schei. Sub influența reformațiunii, școala s'a prefăcut în spirit umanist, căpătând o organizație mai largă, iar în 1597 a fost instalată într'un local nou de piatră, tot în curtea bisericii, din dania lui Aron Vodă al Moldovei și a altor boieri din Țara Românească. Școala avea 2 cursuri: unul inferior, pentru cei cu pretenții mai mici, și altul superior pentru preoți, învățători și grămăticii. Aici se predă în limba română, latină și sârbească. Prin aceasta școala se pune la nivelul vremii, alături de școlile săsești și maghiare. Faptul important ce merită subliniat este, că școala era cercetată nu numai de cei din Brașov și Țara Bârsei, ci de români din toate unghiurile Transilvaniei. Ea servea deci cultura generală a Românilor de dincoace de Carpați. Pe temelile acestui așezământ și din tradiția lui s'au dezvoltat apoi școlile

moderne ale Brașovului ortodocs, cari au avut un rol atât de hotărîtor în vremea robiei străine, pregătind prin naționalismul lor înflăcărat, idealul unității noastre politice.

Toate aceste date însemnate se cuprind în epilogul unui Octoih românesc manuscris dela 1570, epilog notat de Diacul Oprea, directorul școlii și protopsaltul bisericii sf. Nicolae din Brașov. Cultura deosebită a acestui dascăl ne-o arată citația din Horațiu (exegi monumentum aere perennius) și fraza că învățătura este putere adevărată și spadă stăpânitoare. Actul acesta istoric, de o valoare atât de mare, merită să fie cunoscut de clerul nostru, de aceea îl reproducem întreg (după N. Salică: Cea mai veche școală românească în omagiu lui C. Kirilșescu p. 744).

„Această dumnezeiască carte ce iaste osmoglasnic. o au scris cela întru sfinți, părintele nostru Ioan Damaschin. dară nu cu știință omeniască. ce cu minte de sfinții ingeri luminată au scris. iară acmu rumâniaste scrisu-am eu Oprea diiac zeat popei Dobre să fie de învățatură ucenicilor cine învață dascălie. și să fie mai ușor spre înțeles oamenilor creștini. cine cântă cumu grăiaște și David proroc și împărat. psalom 46 cântați înțelegându: — Că cu voia țării și cu știrea Măriei lu craiu. așa au porâncit vlădica Pavel. câr-

muitoriu besearcilor românești. de suptu despusul Măriei lu craiu. cându au fostu acice în cetate în Brașov. să se mulțumească cuvântul lu dumnezeu. și să se adaugă, până va veni vriame și dascălii. să învețe mai vârtos rumâneaste au porâncit, den cărțile ce le deaderă boiarii cinstitului sfat de mainte. și ce va da sfinția lui, împreună cu alafți creștini buni. că în școală, cumu trebuiaște să înțeleagă feciorii. dară cumu să înțeleagă deacă învață. în limbă striină de nu înțeleage nimea. iara sârbeaste și letineaste să știe numai cine iaste om cărtulariu oare preut. oare dascăl oare diiac, iară mișelamia n'are lipsă de-a știrea; — Și am scris despre izvodul ce iaste în bisearca Scheailor. de lângă cetatea Brașovului de l-au scos. din limba sârbească pre limba rumânească. sfinții părinți cine au fost mainte întru acestu loc: — Iară sfinției lui foarte plăcu. deacă ceti și deade cartia să rămâne școalei. și chelciugul au cerșut dela creștinul cela bunul și milostivul. sfiatnic dentâniu și canțelariu. Măriei lu craiu jupânul Ceac Mihaiu. den cetate den Bălgrad. derepce că deade chelciug de-a se scrierea. și alaltor besearci: — Și încă și alta porânci sfinția lui

să strângă preuții milă dela blagocestivii voevodzi și dela cinstiții boiari, și dela oamenii creștini. care cât se-are îndura de-a darea. derept să rădice școala de iznoavă, căce slomnul și chiliile besearcicii s'au vechit și au scăzut, de nu iaste ca mainte de tremetia la învățatură. den țara Bârsei și den tot ținutul Ardiailului.

Celora milostivi amu tremete-va făptoriul și spășitoriul și învățatoriul lumiei. Hs dmnul nostru harul cela dulcele. că cine învățaturiei sălașiu rădică, șieș rădică sălașiu în ceruri. prea luminat și întru oameni pomiană mai delungată și mai tare. de fierul și de aramea care furul nu va fura. nice vântul va strica. nice apa va neca. e oamenilor putiare dăruiaște, derepce că învățatura putiare iaste neminciunoasă și despunitoare spată.

Napisoh az Oprea diiac miarșteriu școalei rumânești de lângă besearica Scheailor și dascăl mai mare ucenicilor cine învață dascălie. și besearcicii psaltu dentâniu. vă leato 7078. și era atunce craiu Ardealului și țării ungurești lanăș Jicmon. și despunitoriu în toată țara rumânească. Io. Alexandru voevod: —

I. M.

CONFERINȚE PASTORALE

Conferința de primăvară a preoților din tractul Tg.-Murăș.

În cadrul Asociației clerului „Andrei Șaguna“, s'a ținut în marea catedrală din Tg.-Murășului, conferința de primăvară a preoților tractuale, în ziua Bunei-Vestiri.

Duminecă după masă, soborul preoților locali a săvârșit Vecernia și a mărturisit pe credincioși.

În ziua Bunei-Vestiri, s'a slujit sf. Liturghie, de un sobor de preoți, în frunte cu P. C. Prot.-stavrofor Ștefan Russu. Predica a rostit-o P. C. Prof. Ioan Leuca, vorbind despre însemnătatea zilei și despre mântuirea prin credință urmată de fapte de

milostenie, post și pocăință adevărată.

După chemarea Duhului Sfânt P. C. Prot. arată care este datoria preoților față de țară și față de poporul, pe care trebuie să-l îndrume spre o muncă cât mai intensă și la plinirea tuturor datorțiilor.

Urmează meditația asupra mărturisirii preoților, făcută de Păr. Prof. Octavian Dragoș dela Școala Normală din loc.

Preotul, pentru a putea curăți pe alții de păcate, pentru a lumina pe alții, trebuie el însuși să se curățească, să se lumineze, și aceasta, prin mărturisire. Porunca: „Mărturisiți-vă unul altuia păcatele“ (Iacob V. 16) este

FOILETON

Căderea protopărinților în păcat.

Ochilor le urma inima și ghimpele poftei de care până atunci n-a știut, a început s'o roadă. Voința este supusă ispitei spre neascultare. Eva întinse mâna și luă din fructul oprit și mănca. Această este clipa desfășurării supremei tragedii a neamului omenesc. Păcatul pătrunde în sanctuarul sufletului nostru, pentru a nu-l mai părăsi. Adam se apropie și el de locul ispitei, fără nici o rezistență primi din mâinile soției sale fructul păcatului. Dacă era întreg sau nu, nu interesează.

Cum a decurs ispitierea femeii, autorul biblic ne povestește pe larg; despre bărbat spune numai că a mănca. Că a intervenit o discuție între bărbat și femeie înainte de acest act final, nu știm. În orice caz putem bănuși. Artei de seducție a femeii, bărbatul însă numai în puține cazuri îi poate opune rezistență. Ceeace diavolului poate i-ar fi fost imposibil, vedem că a realizat femeia.

Păcatul protopărinților nu este o faptă ofensivă a unor copii neștiutori, căreia i s'ar putea aduce paralele din tradițiile popoarelor, precum în-

cearcă acest lucru unii exegeți protestanți; nici chiar cea mai gravă faptă a vieții lor, ci un păcat de moarte, atât prin natura, cât și prin împrejurările în cari s'a făcut. Obiectul lui este atât de important, încât are de sancțiune moartea. Călcarea poruncii divine a fost completă, petrecându-se dintr'o clară și perfectă înțelegere, și printr'o absolută libertate de voință. Vina se agravează și prin înalta dăruire a primilor oameni. Starea inițială de nevinovăție, esclude înclinarea spre păcat. În fine el se reazumă nu numai la călcarea poruncii divine și gustarea din fructul oprit, ci și la răsvrătirea din mândrie împotriva supremului domn, creator și binefăcător al strămoșilor noștri. Se aseamănă cu păcatul ingerilor căzuți, cari din mândrie au voit să fie asemenea lui Dumnezeu. E mai mic decât acesta doar întru atât, că Adam și Eva n'au fost niciodată în posesiunea unei cunoașteri atât de perfecte ca ingerii, și au fost seduși din extern prin minciuna diavolului.

„Păcatul se reduce la faptul, că protopărinții n'au urmat precum ar fi trebuit pe drumul ales de Dumnezeu, drumul ascultării și iubirii de fii, ci pe drumul propriei lor voințe și propriei lor puteri, năzuindu-se după asemănarea cu Dumnezeu și și după știința divină, voind a fi singuri lor și principiu și țintă a vieții.“⁴⁹⁾

Măncarea din fructul oprit avu un efect momentan asupra oamenilor. Durere însă acesta nu corespunde promisiunii ispititorului și așteptărilor lor. Li s'a pus în vedere cunoașterea perfectă, și au obținut cunoașterea nudității lor, care i-a umplut de rușine.

Plin de ironie povestitorul ne spune:

v. 7: „Și li s'au deschis ochii amândorura și au cunoscut că erau goi; și au cusut frunze de smochin și și-au făcut acoperământ împrejurul trupului“.

Li s'au deschis nu ochii trupești, ci cei ai sufletului, însă nu așa cum în orbirea lor au înțeles promisiunea cu două sensuri a seducătorului, ci așa după cum acesta a calculat în răutăcioasa-i bațjocură. Nu o cunoaștere mai pronunțată a binelei și răului, nu o libertate, mărire și fericire precum Dumnezeu are, fu partea lor, ci o cunoaștere a vinei grele în care s'au aruncat, a nenorocirii în care s'au prăbușit. Cunoșteau acum binele și răul, însă nu precum Dumnezeu le cunoaște în lumina adevărului și sfințeniei sale divine, ci distingând prăpastia, care s'a săpat între starea lor de fericire avută și starea de nefericire în care au ajuns. Perdate sunt pentru sufletul lor toate darurile supra-naturale, nevinovăția originală, sfințenia și drep-

dată de bună seamă pentru preoți. Pentru ca preoții să dobândească roade în munca lor pastorală, trebuie să fie pilde vii de viață creștină, în fața credincioșilor, având a răspunde în fața lui Dumnezeu, de sufletele încredințate spre păstorie.

Dar trebuie să fie corecți și adevărați creștini, nu numai în viața publică în slujbele sale, ci și în sînul familiei sale, în casa sa, în toate actele vieții sale, fie ele cât de mărunte. P. C. Păr. *Al. Runcanu*, face un referat asupra subiectului: „Invățăturile Bisericii Ortodoxe față de secte”, propunând să se citească în conferință lucrarea Pr. Olimpiu T. Bucin.

La discuțiile asupra sectelor, P. C. Prof. Iosif Pop, propune conferinței să roage pe P. S. chiriarhi să intervină pe lângă autoritățile în drept să vină cu măsuri drastice contra sectelor de tot felul, recunoscute sau nerecunoscute de Stat, pentru a restabili unitatea de credință și de simțire a neamului, turburată de acești sectanți, unitate de care are o așa de mare nevoie țara, în aceste clipe grele prin care trece.

După comunicarea mai multor ordine consistoriale, se trimite o telegramă omagială P. S. *Nicolae Colan* și se încheie lucrările conferinței.

Pr. OL. T. B.

INFORMAȚIUNI

Știre personală. *Săptămâna trecută P. S. nostru Episcop Nicolae a călătorit la Sibiu, unde a luat parte la o conferință episcopescă, prezidată de I. P. S. Mitropolit Nicolae. S'a examinat problema Academiiilor teologice în legătură cu noul proiect de lege al învățământului superior, precum și alte chestiuni canonice. Sâmbătă 6 I. c. P. S. Episcop Nicolae s'a înapoiat la reședința din Cluj.*

Asociația clerului A. Șaguna. În ziua de 4 c. s'a ținut la Academia Teologică din Sibiu adunarea de primăvară a Asociației clerului „Andrei Șaguna” secția județeană. A prezidat păr. prot. E. Cioran.

Păr. E. Cioran, a arătat scopul adunării preoțești de primăvară și a accentuat asupra rolului preotului mai ales în zilele, când i se cere o activitate mai mare ca oricând.

Păr. prof. dr. I. Hradil, a ținut o conferință, tratând subiectul: „Spovedania și împărțășania concubinilor”, relevând ilegalitatea concubinajului, nepermis nici de biserică, nici de autoritate, căci el este un mare neajuns moral, care periclitează familia.

La discuția conferinței, au luat

cuvântul preoții: I. Brote, I. Chioariu, și în urmă păr. rector D. Stăniloae lămurind problema și scoțând în evidență indulgența bisericii în ce privește împărțășirea cu Sfintele Taine.

După masă a urmat spovedania preoților din tract, înaintea cărora părintele prof. dr. Hradil a ținut o meditație despre mărturisire.

Conferințe religioase. *Duminecă 7 c. a avut loc în sala V. Părvan dela Universitate a patra conferință religioasă din ciclul organizat de Societatea femeilor ortodoxe și Frăția ortodoxă română. A vorbit Rectorul Academiei teologice păr. Dr. G. L. Munteanu, tratând subiectul: Biblia ca mijloc de pacificare a omenirii. Problema așa de sugestivă și actuală, a fost înfățișată cu toată înțelegerea de către păr. conferențiar lăsând o impresie adâncă în sufletul auditorilor. A fost de față și P. S. Episcop Nicolae Colan.*

Conferința dlui prof. Victor Stanciu. Duminecă 31 Martie c., dl prof. Victor Stanciu, dela Universitatea din Cluj, a conferențiat în aula liceului din Năsăud despre: „Materiile prime în apărarea națională”.

Dl prof. I. Moisil președintele „Astrei” locale a prezentat selectului public pe conferențiar. Dl prof. V. Stanciu și-a dezvoltat apoi subiectul, insistând în special asupra aurului, nichelului, fierului, cărbunelui, petrolului, etc. din țara noastră în raport cu alte țări și prin lumina actualii situații critice internaționale. Cu această ocazie, învățatul conferențiar a făcut și o lecție de cald naționalism, exprimând încrederea în produsele țării și puterea peste veacuri a neamului românesc.

Pentru cei cari salvează viața altora. „Monitorul Oficial” publică înalta decizie prin care se transformă ordinul „Bene merenti” al Casei Domnitoare, în Ordinul „Sf. Gheorghe” și aceea prin care se transformă medalia „Bene merenti” în Crucea „Bene Merenti pentru salvare”. Aceasta din urmă medalie este menită să răsplătească actele de curaj și de devotament ale acelor cari, cu riscul vieții lor vor fi salvat, vor fi încercat să salveze viața, avutul unei persoane sau avutul obștesc.

În conformitate cu prevederile înaltei decizii privind medalia Bene Merenti pentru salvare, autoritățile sunt ținute a aduce, pe cale ierarhică, la cunoștința Mareșalatului Curții Regale, actele de curaj și de devotament, arătând în mod explicit motivul propunerii la decorare.

O măsură echitabilă. D-l prof. Petre Andrei, ministrul Educației Naționale, a luat dispozițiunea ca, de sfintele sărbători ale Paștilor, Casa Corpului Didactic să suspende reținerea ratelor pe luna Aprilie a. c., pentru datoriile ce le au contractate la Casă membrii săi. Potrivit acestei măsuri, inspectoratele, revizoratele, ca și direcțiunile de școli sunt autorizate să modifice borderourile Casei.

Contra cumulului. Ministerul Educației Naționale a dat o decizie prin care se pune în vedere membrilor Corpului Didactic, care ocupă două funcțiuni administrative, să op-

teze pentru una din ele, în timp de zece zile. Altfel, vor fi socotiți demisionați dela catedră. Sperăm, că și celelalte ministere vor lua măsuri similare, ca să nu se creieze nedreptăți.

Ce înseamnă secretul în Anglia. Parlamentul englez va avea o ședință secretă, în care probabil se vor debata chestiuni extrem de importante în legătură cu războiul. Pentru păstrarea secretului acestor debateri s'au luat măsuri neobiceșuite, printre cari una ce interzice deputaților de a face chiar față de soțiile lor, cea mai mică aluzie la subiectul debaterilor.

Cursurile de vară din Vălenii de Munte. Cursurile de vară ale Universității Populare „Nicolae Iorga” din Vălenii de Munte, se vor ține între 15 Iulie—15 August a. c., sub conducerea directă a d-lui Prof. Nicolae Iorga. În timpul cursurilor va funcționa ca și în anii trecuți o cantină și căminuri pentru băeți și fete. Costul este de lei 1500 de persoană la cantină și lei 200, pentru cămin (pe întreaga lună). Inscriserile se fac pe adresa următoare: Universitatea Populară „Nicolae Iorga”, B-dul Schitul Măgureanu Nr. 1, București I, unde se află Secretariatul.

Pentru ce luptă Aliații. Generalul Ironside, șeful marelui stat major britanic a spus într-o cuvântare recentă: „Cu toată soarta îngrozitoare a Poloniei, mai există oameni cari se întrebă pentru ce luptă Anglia și Franța. Răspunsul este limpede: dacă nu ne-am luptat, atunci tot ceea ce suferă azi Polonia, am fi trebuit să suferim și noi”.

Nenorocirile din Turcia. O fatalitate par'că urmărește populația Turciei, care după cutremurele catastrofale din iarnă, are acum de suferit din cauza inundațiilor. Numai într'un district au fost nimicite de ape peste 30 de sate. Circa 20.000 de oameni au rămas fără adăpost și fără vite.

tatea, împreună cu iubirea plină de încredere a lui Dumnezeu. S'a dus lumina cunoașterii lor supranaturale, și chiar în natura lor simt o slăbiciune necunoscută anterior.

Li s'au deschis ochii să vadă că sunt goi și să se rușineze. În starea de nevinovăție oamenii nu erau conștii de goliciunea lor, (v. 2, 25) de aceea nici nu se rușinau. „Prin călcarea poruncii divine, conștiința crescândă a păcatului își găsește expresiune nemijlocită în sentimentul rușinei”.⁵⁰⁾

„Conștiința păcatului trezește mai întâi simțământul rușinei. Este o strânsă legătură între călcarea poruncii, deci între însușirea cunoașterii binelui și răului și conștiința goliciunii, cf. v. 11 însă știința despre goliciune este numai un rezultat al acestei cunoașteri, ca urmare a neascultării. În cunoașterea goliciunii nu-și avea izvorul știința binelui și răului, ci în ei s'a petrecut o schimbare. Ei s'au ridicat împotriva lui Dumnezeu și prin aceasta puterile inferioare ale sufletului, cari la început erau încătușate, s'au suprapus celor superioare. Carnea s'a răsvrătit împotriva spiritului. Știința despre goliciune cu siguranță n'a fost aceea ce Iahve a voit să rețină ascuns înaintea lor. Ea nu este lucrul principal, ci o apariție însoțitoare a păcatului”.⁵¹⁾

Nexul causal în care este adusă rușinea cu

conștiința vinei este determinat de necesitatea motivării etice-psihologice a sentimentului rușinei.

Rupându-și frunze de smochin își fac lor-și îmbrăcăminte. Au ales smochinul nu fiindcă frunzele lui ar fi fost mai potrivite acestui scop, ci fiindcă îl aveau mai la îndemână. Nimic nu ne îndreptățește a crede că autorul are în vedere un alt pom, a cărui frunză este mai mare, cum ar fi de ex.: pisangul din Indii, care și este supranumit „musa paradisica”.

Nu este de prisos să cunoaștem și alte câteva păreri în legătură cu conținutul acestui vers, caracteristice timpurilor noastre.

Astfel Gunkel legându-se de expresiunea „îndată”, crede că avem de a face cu o acțiune vrăjitoarească a fructelor pomului asupra oamenilor. Tot un protestant, König, care de dragul raționalismului destructiv nu riscă a afirma lucruri pe cari o minte luminată nu le înțelege, îl combate cu cuvintele „textul presupune o acțiune psihologică și nu magică”.⁵²⁾

În ceea ce privește trezirea cunoașterii, nu puținii cred că avem de a face cu momentul evolutiv de tranziție dela copilărie la maturitate. Precum copilul în nevinovăția lui nu se rușinează de nici un mădular al organismului său, astfel nici

omul primitiv. Momentul când conștient de nuditatea sa simte necesitatea de a se acoperi, coincide, în evoluția omului primar, cu momentul, când copilul trece în stadiul adolescenței.⁵³⁾

Părerea e departe de sensul textului. Păcatul, și nu altceva este izvorul trezirii conștiinței vinei cu care este adusă în legătură și trezirea sentimentului rușinei. Și tot în păcat își are izvorul și teama de Dumnezeu, care vine ca judecător.

Mai mulți aderenți, are părerea (care trebuie combătută până la extrem, fiindcă subminează interpretarea corectă), că obiectul cunoașterii în v. 7 ar fi trezirea conștiinței sexuale. Rușinea și confectionarea de haine la omul primitiv ar rezulta din constatarea deosebirii sexuale. În special P. Riessler spune precis: „cunoașterea binelui și răului la Adam și Eva constă în cunoașterea capacității procreerii copiilor”.⁵⁴⁾ Deci expunerea biblică despre ispititor, despre gustarea din fructul oprit, despre călcarea poruncii divine etc. este o simplă poveste. Păcatul strămoșesc, dacă mai poate fi numit păcat în acest caz, se reduce la prima împreunare sexuală. Rușinea și acoperirea nudității, rezultă din acest act.

(Va urma)

Dr. G. L. MUNTEANU

In urma zăpezilor căzute din nou, inundațiile pot lua proporții din cele mai grave.

Sectanți condamnați. In fața tribunalului militar din Cernăuți a avut loc un senzațional proces în contra unor sectanți, cari în baza pretinsei lor convingeri religioase, s'au opus în modul cel mai sfidător legilor țării.

In fața instanței au apărut sătenii Gheorghe Medwig din comuna Ostrița, jud. Cernăuți, Traian Tănăsescu din comuna Mahala, jud. Cernăuți, Ilie Gutuială din comuna Bozniceni, jud. Bălți și Petru Jitaru din comuna Bocicăuți, jud. Hotin, toți actualmente concentrați pentru perioada de instrucție, pentru faptul că au refuzat să pună mâna pe armă.

Tribunalul militar, având în vedere nu numai apartenența acuzaților la o sectă religioasă interzisă, dar și faptul că au refuzat să-și îndeplinească serviciul militar, a calificat acest fapt ca o insubordonare și neexecutare de ordine. Tribunalul militar a aplicat acuzaților maximum de pedeapsă prevăzută pentru insubordonare în stare de asediu și războiu, condamnând pe cei patru sectanți la câte 15 ani muncă silnică.

Ziar suspendat. Se anunță că autoritățile de stat au suspendat foaia săptămânală „Unirea Poporului” din Blaj. Motivul acestei măsuri este, că redacția a contravenit la dispozițiunile în vigoare date de cenzură.

Buletinul războiului. Comunicatele beligeranților din Apus arată, că în zilele din urmă activitatea artileriei și patrulelor a fost foarte vie. In aer s'au semnalat zboruri numeroase și lupte mari, soldate cu doborâri de avioane din ambele părți. Aviația engleză a bombardat bazele militare germane dela Wilhelmshafen și insula Sylt, iar cea germană a căutat să riposteze prin atacarea convoiurilor inamice. In urma consiliilor de războiu ținute de Aliați la Londra și Paris, și a convocării reprezentanților diplomați din țările balcanice, se pare că războiul adevărat nu mai poate întârzia. Cancelarul Hitler a ținut un sfat la Berlin cu toți comandanții armatei. Trupe motorizate sunt masate la frontiera Luxemburgului. Toate semnele arată, că se apropie furtuna marelui ofensive. Lumea o așteaptă cu nervii încordați, ca și milioanele de soldați din cazematele celor două linii formidabile Maginot și Siegfried. — Aliații au minat apele teritoriale norvegienne spre a împiedica transporturile de minereu în Germania. Germania a ripostat violent și fulgerător, ocupând Lună, cu forța, Danemarca, Norvegia și câteva porturi scandinave. Prin aceasta a început al doilea războiu în Nord. S'au dat mari lupte navale.

Mulțumire publică

Se aduce mulțumire publică tuturor aceluia cari s'au grupat în jurul vrednicului credincios și citor Ing. Iosif Rafiroiu, pentru a contribui la ridicarea bisericii ortodoxe din Libotin, o regiune industrială unde se simțea de mult lipsa unei biserici românești, căci greco-catolicii de aici servesc în aceeași biserică cu ungurii.

Dăm mai jos numele vrednicilor donatori: Ing. Ioan Cătuneanu și dna 1 icoană și o candelă în valoare de 2000 lei, Ing. Eugen Cercez un potir 1500, Dr. N. Meta și dna un candelabru 1000, Frații prof. Constantin, Victor și Silvestru Cioflec 1 cruce 500, Dna Maria Ing. Rafiroiu acoperământ pe tetrapod 1000, P. S. S. Nicolae Colan 10 icoane 2000, Ing. Ioan Lăzărescu Evangelia 1100, Ing. Ioan Marin și Ing. Gh. Bădiceanu 1 patrafir 750, Familia Tomai diferite obiecte sacre 400, Plut. Zaharia Costica un covor 900, R. I. M. M. A. un clopot 12.000. Mai mulți credincioși cărți 5000, Pr. Gavril Petruțiu un Liturghier 600, Parohia Cupșeni odăjdii 2000, Ing. Iosif Rafiroiu 6000, Ing. Ioan Malaiuco 2000, Gheorghe Nădrag 2000, Irimia Iacob 2000, Costache Ciuntu 1100, Vasile Lacne 400, Coteț Zoltan 300, Ing. Gh. Nicolau 500, Griguița Pavel 500 și Pr. Gheorghe Todea 150 lei.

Tuturor donatorilor le exprimăm cele mai calde mulțumiri în numele bisericii, rugând pe bunul Dumnezeu să le primească jertfa creștinească și românească.

Libotin, la 28 Febr. 1940.

Pr. Gavril Petruțiu paroh

BIBLIOGRAFIE

I. Clinciu: „Din trecutul societății Transilvania 1867—1939”. București, 215 pagini.

Actualul președinte al societății, deși profesor pensionar în vârstă de 76 ani, a mai avut energia necesară de a îndeplini o sarcină utilă, la care se angajaseră alții înaintea sa, fără a o duce la capăt. Era în adevăr de dorit să se cunoască viața și opera acestei societăți culturale, care a însemnat pentru Ardeal o adevărată binefacere. Inițiată la 1867 în București, din entuziasmul unor tineri idealști, societatea își propusese să susțină cu burse și ajutoare studenți merițoși și ucenici români din Transilvania, cu obligația de a rămănea aici spre a se pune în slujba neamului. Având norocul unor conducători însușeștiți ca Al. Papin Ilarian, A. Treboniu Laurian, Gh. Missail, Al. Lupașcu, I. Bianu, Tib. Eremia și alții, societatea a știut strânge fonduri pe toate căile, contribuind prin o selecțiune bună la formarea conducătorilor intelectuali și meșteșugarilor de diferite branșe dela noi. Înfruntând greutatea și piedici, indiferența și chiar persecuții, societatea a mers înainte, sporindu-și mereu posibilitățile materiale. Până în 1938 ea a acordat burse pentru 45 studenți în valoare de aproape 200.000 Lei, a distribuit ajutoare la 229 studenți în valoare de peste 300.000 Lei, iar circa 1000 ucenici meșteșugari au primit subvenții în valoare de peste 128.000 Lei. Apoi o serie de societăți și instituții culturale dela noi s'au bucurat de ajutoare în valoare de 74.887 Lei. Printre foștii bursieri și ajutoarați se găsesc atâtea nume de intelectuali, bine cunoscuți la noi, dintre cari mulți ajunși la demnitățile cele mai înalte în România întregită. Astfel societatea Transilvania și-a câștigat un drept necontestat la recunoștința neamului, în deosebi a celor de dincoace de Carpați. După unirea din 1918 se propusese desființarea societății, pe motivul că obiectivul ei ar fi dispărut. Dar ideea

a fost respinsă, căci ajutorarea elevilor săraci rămănea totdeauna actuală, ca o necesitate socială și națională. Apoi mai sunt și azi atâtea Români peste hotare, cari trebuie susținuți în năzuințele lor de cultură. Astfel societatea și-a continuat activitatea, evident cu mijloace mai reduse. Dacă însă foștii bursieri și ceilalți beneficiari ar restitui sumele primite și s'ar înscrie ca membri, cum de atâtea ori a făcut apel la ei conducerea societății, avântul ei ar cunoaște din nou ascensiunea de altădată. Alături de cei ajutați, sunt astăzi sute de ardeleni intelectuali în Capitală, cari și ei ar trebui să se înscrie ca membri, făcându-i chiar donațiuni. Căci un așezământ cu un trecut atât de frumos, merită să trăiască și să-și continue opera binefăcătoare, isvorată din cel mai înălțător simțământ românesc.

Sperăm că glasul vrednicului președinte de azi, d-l prof. I. Clinciu, nu va răsună în pustiu. I. M.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 2441/1940.

Circulară

In urma adresei ce am primit sub Nr. 51394 dela Comisiunea Monumentelor istorice aducem la cunoștința oficiilor în subordine, că legea de conservare și restaurare a monumentelor istorice, pedepsește pe acei care nu au înștiințat această Comisiune pentru abaterile dela această lege.

Comunicăm din lege ceea ce interesează în aceasta privință:

„Art. 3. Imobilele a căror conservare prezintă un interes istoric sau artistic se declară sau se clasează monumente istorice, în totalitate sau în parte, și sunt puse sub ocrotirea legii de conservare și restituire a monumentelor istorice.

Clasarea monumentelor istorice se face prin decret regal, în urma deciziunii Comisiunii, de asemenea și declararea lor.

Indată ce Comisiunea va notifica decizia ei proprietarului, efectele clăsării de monument istoric se aplică imobilului vizat.

Decretul va trebui să apară în cel mult 6 luni dela notificare.

Clasarea de monumente istorice a imobilelor ce aparțin particularilor va fi transcrisă de Comisiune în registrul de ipotecă al tribunalului respectiv, fără nici o percepere fiscală.

Imobilele clasate monumente istorice aparținând Statului, județelor sau comunelor, precum și particularilor, nu pot fi alienate nici expropriate decât cu aprobarea Comisiunii. Nici o construcție nu se va putea ridica nici în imediata apropiere a unui imobil clasat monument istoric, fără aprobarea Comisiunii.

Servitudinile legale cari ar putea aduce degradări sau prejudicii unui monument nu sunt aplicabile imobilelor clasate.

Pentru cauză de utilitate publică pot fi expropriate clădirile aflate pe un teren vecin imobilului clasat monument istoric.

Art. 4. Obiectele mobiliare vechi vor fi clasate după aceleași norme ca și imobilele.

Alienarea acestor obiecte clasate nu se poate face fără aprobarea Comisiunii.

Exportarea lor este cu totul oprită. Infrațiunile se pedepsesc prin confiscarea obiectelor sau cu o amendă echivalentă cu valoarea lor.

Obiectele mobiliare aparținând particularilor nu vor putea fi clasate decât prin consimțământul proprietarilor lor, sau printr-o lege specială.

Dacă Comisiunea va socoti că conservarea sau siguranța unui obiect clasat este primejduită, ea va putea dispune transportarea lui într'un muzeu al Statului sau în tezaurul unei biserici, până se vor lua măsurile necesare pentru buna lui pază.

Art. 5. Orice imobil sau obiect mobil nu poate fi distrus, reparat sau restaurat decât cu autorizația și supravegherea Comisiunii.

Orice restaurare sau reparare, cum și orice căutare întreprinsă fără autorizația de mai sus, se va pedepsi cu amendă dela 100—5000 lei și cu cheltuiala repunerii monumentului sau ruinei în stare primitivă.

De asemenea se va pedepsi, conform art. 322 din legea penală, oricine va dărâma sau strica un monument istoric, chiar când acesta ar fi proprietatea sa.

Serviciile Statului, județelor și comunelor sau stabilimentelor publice sunt ținute să asigure paza și conservarea monumentelor sau obiectelor clasate, în cazul când nu s'au luat măsuri speciale în acest sens.

Cheltuielile aferente sunt în sarcina lor.

Funcționarii administrativi, silvici, domeniiali, inginerii Statului, județelor sau comunelor, cum și membrii corpului didactic și ai clerului, sunt îndatorați de a comunica Comisiunii orice abatere dela legea de față.

Orice păzitor care va lăsa să se distrugă, mutilizeze sau înstrăineze un monument sau un obiect aflat în paza lui, va fi pedepsit cu închisoare dela 8 zile până la 3 luni, sau cu o amendă dela 10—500 lei, sau cu amândouă pedepsele împreună. Aceasta fără prejudiciul stipulațiilor art. 4.

Organele noastre în subordine vor corespunda cu Comisiunea Monumentelor Istorice numai prin noi, pe cale ierarhică.

Cluj, la 8 Aprilie 1940.

Consiliul eparhial.

Nr. 120/1940

(10) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia urbană de clasa I Alba-Iulia II Maieri, devenită vacantă prin trecerea la pensie a parohului protopop onorar Florian Rusan, prin aceasta publicăm concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariul dela Stat conform pregătirii.
2. Sesiune completă.
3. Locuință în natură.
4. Venitele stolare obicinate în parohie.

Reflecții la acest post își vor înainta, în termen legal, cererile de concurs, instruite cu toate documentele necesare, Consiliului eparhial.

Candidații vor prezenta act de învoire dela P. S. Episcop, cu care vor putea pe lângă autorizația prealabilă a protopopului, să se prezinte într-o Duminecă sau sârbătoare în parohie, spre a cânta, predica, eventual a liturghisi și a face cunoștință cu enoriașii.

Alba-Iulia, la 1 Martie 1940.

Oficiul protopopesc al tractului Alba-Iulia în conțalegere cu consiliul parohial din parohia Alba-Iulia II Maieri. (s. s.) Alexandru Baba, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.